

DON FRANE BULIĆ I NAŠI BENEDIKTINCI

Ivan Ostojić

SUMMARIUM: Occasione trigesimi anniversarii mortis Francisci Bulić (1846—1934), archaeologi eximii et antiquitatum christianarum illustratoris conspicui, auctor commemorat eius studia, quae attingunt historiam benedictinam in Dalmatia. Ideo breviter communicat, quas inscriptiones monasticas vir scientissimus invenerit (ducis Trpimiri, reginae Helenae) aut explanaverit (Petri Cerni Spalatini), quorum monasteriorum characterem benedictinum comprobaverit (S. Stephanj Arbensis) quorum situm detexerit (Rižinice, S. Petri in Selo), determinaverit (S. Johannis in Tilago), vel a se determinatum putaverit (S. Petri de Klobučac, S. Nicolai Spalatii, S. Moysi in Jesenice, S. Petri in Priko, SS. Cosmae et Damiani Castri Abbatissae, S. Mariae Pharensis, Lovrećinae in Brachia, S. Sergii in territorio Ragusino, S. Georgii Serviensis, S. Nicolai de Petraniiza), quarum abbatiarum notitias vulgaverit (S. Johannis Belgradensis, S. Gregorii Vranae, S. Stephanni apud Spalatum. . .), quae monumenta monastica conservaverit (inscriptionem cyrillicam Povljensem) et quomodo s. Benedicti filios in Dalmatiam (in insulam Pašman, et apud S. Mariam de Palude prope Spalatum) denuo introducere conatus sit. Bulić insuper confecit catalogum monasteriorum O. S. B., quae in Dalmatia olim viguerunt aut hodie vigent.

Auctor commentariolum praesens in has Ephemerides insertas voluit, quia Bulić earundem moderator aliquando erat et Academiae theologiae croaticae praesidis munus ab initio usque ad suam mortem obtinebat.

Španjolski filozof Jaime Balmes (1810—1848) kazao je da ljudima u Evropi povijest nije pružila ljepšeg i milijeg prizora od pojave i nastupa monaških zajednica.¹ Liberalni talijanski filozof Vincenzo Gioberti (1801—1852) to je određenije izrazio riječima: »Povijest monahizma je velikim dijelom povijest evropske i svjetske civilizacije.«² Dok engleski historik Edward Gibbon (1735—1796), koji je pisao sve prije nego nekom kršćanskom tendencijom, nije se ustručavao ustvrditi da je znanosti više doprinio jedan benediktinski samostan nego oba britanska sveučilišta, u Oxfordu i Cambridgeu.³

Takvi i slični sudovi su plod proučene djelatnosti benediktinaca u životnom razvoju evropskih naroda. Kod nas još nije dovoljno istraženo srednjovjekovno monaštvo. U otkrivanju i osvjetljivanju naše kulturne prošlosti bez sumnje su najzaslužniji Franjo Rački (1828—1894) i Franjo Bulić (1846—1934). Dokumenti i vrela iz stare hrvatske periode, što ih je Rački kritički objavio, utvrdili su kako ogromna većina onih spomenika ili govori o benediktincima ili je sačuvana od benediktinaca. Osim toga je on u svojim raspravama pokazao, što su oni značili za Hrvatsku u vrijeme njezine samostalnosti.

I Bulić je ozbiljno shvatio važnost pojave benediktinaca u našim stranama. Koliko je pak pridonio njihovu upoznavanju, kušat ćemo kratko izložiti u ovom prilogu. Na to nas je potakla trideseta godišnjica njegove smrti (umro 30. VII 1934), a izabrali smo ovaj časopis, jer je Bulić bio predsjednik Hrvatske bogoslovske akademije od njezina osnutka (1929) do svoje smrti i jedan od urednika Bogoslovske smotre (1923. god.).

Bulićev interes za benediktinsku problematiku kod nas obuhvatio je otkrivanje i čitanje monaških natpisa, istraživanje i utvrđivanje benediktin-

1. BALMES GIAOCOMO, *Il protestantismo comparato al cattolicesimo* III, 10 — Parma 1851

2. GIOBERTI V., *Opere complete edite ed inedite* — Napoli 1877

3. *Quaedam animadversiones in medium aevum*, 41 — Pestini 1839

skog karaktera monaških nastambi, raspravljanje o ubikaciji njihovih zadužbina, objelodanjivanje povijesno-kulturnih podataka o njihovim samostanima, konzerviranje njihovih spomenika i propagiranje njihova ponovnog uvođenja.

Najstariji samostan u Hrvatskoj podigao je knez Trpimir sredinom IX stoljeća. Godine 1891. na položaju Rižinice- u uvali potoka Ruptine, na stepenastom obronku brda Kozjaka, slučajno je nađen kameni fragment luka s crkvene pregrade i na njemu urezane riječi PRO DUCE TREPIME(RO).⁴ Taj je nalaz potakao Bulića, te je ondje sistemski kopao i otkrio jednobrodnu baziliku s polukružnom apsidom, koja je bila sagrađena ili preuređena za zbor monaha. U iskapanom materijalu namjerio se na još nekoliko ispisanih ulomaka i od njih sastavio poznati Trpimirov posvetni natpis. U onom predjelu je utvrđeno i groblje i nešto drugog ornamentalnog kamenja iz IX i X stoljeća.⁵ Bulić je, osim toga, doznao od seljaka da su ono mjesto nekada zvali Manastir, i da je ondje bio samostan.⁶ Zbog svega toga je zaključio da je Trpimir u Rižinicama podigao svoj monasterium, i da je on bio beneditinski.⁷ Don Franina ubikacija Trpimirove zadužbine je općenito prihvaćena te se ona još uvijek čvrsto drži.

Godine 1898. Bulić, otkopavajući na otoku rijeke Jadro u Solinu starohrvatsku crkvu Sv. Marije, pronašao je ostatke epitafa s pročelja sarkofaga kraljice Jelene, žene kralja Mihajla Krešimira II.⁸ Od devedeset malenih poluizgorenih komada Don Frane je ustrpljivo rekonstruirao tekst, koji su kasnije neki naši historijski pisci samo u sitnijim pojedinostima kušali drugačije pročitati.⁹ Jeleni su postavili nadgrobni spomenik samostanci, koji su se brinuli za mauzolej hrvatskih vladara i neprekidno vršili službu božju u njezinoj zadužbini,¹⁰ pa je i to Bulićevo otkriće prilog upoznavanju kulturne djelatnosti monaha i njihove tijesne povezanosti s narodnom dinastijom. On je dapače nagađao, da se kraljica Jelena, postavši udovica, povukla u samostan, što ga je sama bila podigla kod crkve, u kojem je predvorju bila 976. godine pokopana.¹¹

»Bihać«, društvo za istraživanje domaće povijesti, koje je osnovao i kojemu je bio duša Bulić, pronašlo je pod njegovim ličnim vodstvom pred prvi svjetski rat u Poljičkim Jesenicama, u predjelu Supetar, između Krila i Dugog Rata, ostatke trobrodne bazilike. Nju je sagradio Splitsanin Petar, sin Crnoga, i do nje u sedmom deceniju XI stoljeća uredio benediktinsku opatiju Sv. Petra u Selu. Petar Splitsanin je bio pokopan u svojoj zadužbini

4. *Bullettino di archeologia e storia dalmata* XIV (1891), 84—87; *Viestnik hrvatskog arheološkoga društva* god. 1892, 56

5. *Viestn. hrv. arh. dr. N. S. I*, 210; II, 145

6. Bulićevom rukom pisane opaske na njegovu vlastitom primjerku Bell. XIV, 86, koji se nalazi u Biblioteci Centralnog bogoslovskeg sjemeništa u Splitu.

7. Bull., n. mj.; *Viestn. hrv. arh. dr.*, god 1892, 54—56

8. Bull. XXII (1899), 222—229; *Vjesn. hrv. arh. dr. N. S. V*, 201—227; Po ruševinama starog Solina (Spomen-cvijeće Matice Hrvatske, 378—383 — Zagreb 1900); BULIĆ F. — KATIĆ L., *Stopama hrvatskih narodnih vladara*, 74—76 — Zagreb (bez godine)

9. FERDO SIŠIĆ, *Priručnik izvora hrvatske historije I*, 126—129 — Zagreb 1914; ISTI, *Povijest Hrvata u vrijeme narodnih vladara*, 436—437, 467, 486—487 — Zagreb 1925; LJUBO KARAMAN, *Iz kolijevke hrvatske prošlosti*, 82—83 — Zagreb 1930; KATIĆ LOVRE, *Zadužbine hrvatske kraljice Jelene na Otoku u Solinu* (Rad Jugosl. akad. CCCVI, 192—197 — Zagreb 1955); ISTI, *Solin od VII do XX stoljeća* Otkas iz Priloga povijesti umjetnosti u Dalmaciji IX, 23—24 — Split 1955)

10. THOMAS ARCHIDIACONUS, *Historia Salonitana* (digessit Dr F. Rački), 55 — Zagrabiae 1894; RACKI DR FR., *Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia*, 486 — Zagrabiae 1877

11. *Vjesn. hrv. arh. dr. N. S. V* (1901), 218

a čitanje njegova nadgrobnog natpisa objelodanio je Bulić zajedno s Petrom Skokom.¹² Don Frane je omogućio Petru Kaeru, da u prilogu njegova *Bullettina* objavi dokaze za smještaj one stare opatije i donese povijesni prikaz.¹³

Bulić se je bavio i s natpisima na Kapitolu kod Knina. Jedan je na kamenu, koju je dao napraviti opat Stjepko, a drugi na pločama s oltarne pregrade, na kojima se spominju hrvatski knezovi Držislav i Svetoslav.¹⁴ Većina naših historičara drži da je na Kapitolu kod Knina bio kraljevski samostan Sv. Bartula, što ga spominju kraljevske isprave i neki drugi dokumenti od 1067. do 1087. godine, i da su ona dva natpisa pripadala tome samostanu Bulić je naprotiv tvrdio da je kraljevski samostan Sv. Bartula bio na području Biograda na moru, i da su Mlečani 1125. godine zajedno s gradom i njega porušili, a da se oni natpisi odnose na neku drugu zadužbinu.¹⁵

Od ostalih važnijih srednjovjekovnih monaških natpisa u našim stranama Bulić se, u društvu s Lovrom Katićem, osvrnuo na Branimirov prag u Ninu i na Baščansku ploču na Krku.¹⁶

Poznati ćirilski natpis, urezan koncem XII stoljeća na pragu opatije Sv. Ivana Krstitelja u Poveljima na Braču, služio je u XIX stoljeću kao nadvratnik neke privatne kuće u mjestu. Don Frane je dao 1894. godine vlasniku izraditi novi prag, a stari je pohranio u Arheološki muzej u Splitu među spomenike koji su sačinjavali zbirku društva »Bihać«.¹⁷

Papin poslanik Teuzon dosudio je 1060. godine opatiji Sv. Krševana u Zadru celu Sv. Ivana na nekom zadarskom otoku.¹⁸ Rački je ime toga otoka pročitao *Silagus* i poistovjetovao ga s otočićem Šilom, što se nalazi s vanjske strane Kornata,¹⁹ a Smičiklas s otokom Silbom.²⁰ Bulić je, naprotiv, izabrao čitanje *Tilagus*. Tako se, naime, zvao Dugi Otok, a na njegovu južnom dijelu nalazi se luka Telago ili Telašićica. Pokraj iste luke, na današnjem Stivanjskom polju, spominje se crkva Sv. Ivana. Tu je Don Frane smjestio onu celu.²¹ Kasnija istraživanja i iskapanja dala su mu pravo.²²

U Barbatu na Rabu spominje se od polovice XIII stojeća opat Sv. Stjepana, pape i mučenika.²³ Farlati je držao da je ondje bio samostan regularnih kanonika ili pak hospicij opatije Sv. Petra u Supetarskoj Drazu na istom otoku.²⁴ Bulić je naprotiv dokazivao da je Sv. Stjepan u Barbatu bio prije benediktinska opatija a da je kasnije prešao u posjed regularnih kanonika

12. BULIĆ MSGR. FRANE i SKOK DR. PETAR, *Natpis Petro Crnoga* (Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini XXX, 1—10 — Sarajevo 1919); Bulić—Katić, n. dj., 99

13. KAER POP PETAR, *Dvle opatije*: Sv. Petra Gumajškoga i sv. Stjepana de Pinis (Prilog Boll. XIII—XV (1890—1892)

14. BULIĆ F., *Hrvatski spomenici u kninskoj okolici I*, 22, 25—30 — Zagreb 1896; BULIĆ—KATIĆ, n. dj., 37—38

15. BULIĆ, *Hrv. spomen.*, 9. 16. BULIĆ—KATIĆ, n. dj., 133—135

17. OSTOJIC IVAN, *Benediktinska opatija u Poveljima na otoku Braču*, 66 — Split 1934

18. RACKI, *Documenta*, 59. 19. RACKI, n. dj., 26, 60

20. SMICIKLAS T., *Diplomatski zbornik II*, 483 — Zagreb 1904

21. *Bull.* IX (1886), 58—59

22. IVEKOVIĆ CIRIL M., *Dugi Otok*, 249, 262; STRGAČIĆ ANTE M., *Cella sancti Iohannis in Tilago* (Casopsis za hrvatsku povijest I, 316—329 — Zagreb 1943); GUNJACA STIPE, *Repetorium actuum domini Antonii de Zandonatis olim publici et iurati notarii Jadrae* (Starine Jugosl. akad. XLI, 264 — Zagreb 1949); PETRICIOLI IVAN, *Spomenici iz ranog srednjeg vijeka na Dugom Otoku* (Starohrvatska Prosvjeta Ser. III, III, 56—60)

23. SMICIKLAS, n. dj. IV (1906), 456

24. FARLATI DANIEL, *Illyrici Sacri* tom. V, 224, 225, 245 — Venetiis 1775

sv. Augustina, jer nisu rijetki slučajevi, da su benediktinske samostane baštinih drugi crkveni redovi.²⁵

Na brdu poviše istoga Barbata su ruševine crkve Sv. Damjana.²⁶ Nju Jireček ubraja među opatije.²⁷ Bulić citira Jirečeka pa i on na otoku Rabu spominje Sv. Damjana de Monte.²⁸

Na nekoliko mjesta Bulićev Bullettino donosi podatke o poznatoj Kresimirovoj zadužbini Sv. Ivana Evanđelista, koje je sijelo iz Biograda bilo preneseno na otok Pašman, gdje se pod imenom glagoljaške opatije Sv. Kuzme i Damjana održala sve do Napoleona.²⁹ U istom časopisu je u nastavcima štampan veliki broj dokumenata, što se odnose na taj samostan,³⁰ a iz rukopisa zadarskog nadbiskupa Maupasa uvrštene su pohvale o pašmanskim monasima glagoljašima.³¹

Bullettino, nadalje, saopćuje narodno pričanje, prema kojemu su redovnici opatije Sv. Grgura u Vrani, što ju je kralj Zvonimir darovao Svetoj Stolicu, bili također glagoljaši. Njih je, navodno, kuga pomorila sve osim najmlađega, koji je na to prebjegao u samostan Sv. Kuzme i Damjana na Pašmanu.³²

Na trogirskom području, vjerojatno u posljednjoj četvrti XI stoljeća, nastala je opatija Sv. Petra od Klobučca.³³ Nju je Lucius ubicirao u položaj Na Mirih, u polju iznad Kaštel-Novoga.³⁴ Ondje je, prema Bulićevim uputama, društvo »Bihać« otkopavalo prostranu ranoromaničku crkvu na tri lađe. Ruševine, što u tom predjelu strše, Don Frane je pripisao spomenutoj opatiji koja je bila porušena 1420. godine. I za nju on donosi pučku predaju.³⁵

Bulić se osvrnuo i na Deodata Stojanova (1420—1442) posljednjeg redovničkog opata na Sustjepanu kod Splita, te je opisao njegov bakreni pečat, što ga čuva Arheološki muzej u Splitu.³⁶ Sustjepanski monasi posjedovali su u Splitu staru crkvu Sv. Mihovila i do nje hospicij.³⁷ Bulić i Karaman naglašuju da je kod te benediktinske crkve, koja se nalazila na današnjem Mihovitolovu trgu, u prvom deceniju XV stoljeća bio napisan i u njoj čuvan minijaturama bogato ukrašen glagoljski misal, poznat pod imenom bosanskoga velmože i splitskog vojvode Hrvoja.³⁸

U aktima pokrajinske sinode, održane 1096. godine u Zadru, navodi se među prisutnima i Petar, opat Sv. Nikole, ali bez oznake mjesta.³⁹ Kukuljević je tvrdio, da je to bio opat benediktinskoga samostana Sv. Nikole u So-

25. Una crocetta d' oro del VI—VII sec. trovata a Barbato d' Arbe (Bull. XXIX (1906), 24)

26. BRUSIĆ O. VLADISLAV, Otok Rab, 178 — Zagreb (bez godine)

27. JIREČEK KONSTANTIN, Die Romanen in den Städten Dalmatiens während des Mittelalters, 54 Wien 1901

28. Bull. XXIX (1906), 25

29. Bull. III (1880)—IV (1881)

30. Bot. XI (1888)—XIV (1891) na više mjesta

31. Bull. XLII (1919), 117—118

32. Bull. IV (1881), 157—158

33. FARLATI, n. dj. IV, 360

34. Lucii Joannis Memorie istoriche di Tragurio ora detto Traù, 418, 496—497

35. Viestn. hrv. ark. dr. N. S. I, 210—211, Buss. XVIII (1895), 185 i dalje

36. Vjesn. hrv. ark. dr., 1897, 7—8

37. BULIĆ—KATIĆ, n. dj., 85, Bull. XXXIII (1910), 147

38. BULIĆ—KARAMAN, Palača cara Dioklecijana u Splitu, 243 — Zagreb 1927

39. RACKI, Documenta, 159

linu,⁴⁰ Šišić Sv. Nikole u Osoru,⁴¹ a Klarić Sv. Nikole pred Šibenikom.⁴² Bulić se priklanja mišljenju Račkoga⁴³ i opatiju onoga Petra stavlja u Split.⁴⁴

Zna se, da je u posljednjoj četvrti XI stoljeća postojao samostan Sv. Mojsija kod Solina, s najvećom poznatom starohrvatskom crkvom. Nju je otkrio Bulićev »Bihać« na položaju Šuplje Crkve.⁴⁵ Na zadarskoj sinodi 1106. godine neka je zadužbina Sv. Mojsija imala parnicu s opatijom Sv. Petra u Selu.⁴⁶ Bulić je držao da ovaj Sv. Mojsije, koji se parničio, nije onaj kod Solina nego drugi, što se nalazio na sadašnjim Bajnicama, istočno od Muto-grasa, na području Poljičkih Jesenica, ondje gdje su se do prošloga stoljeća opazale ruševine crkve pod imenom Sv. Mojsija.⁴⁷

Bulić i Karaman su mišljenja da je i kod starohrvatske crkve Sv. Petra u Priku, blizu rijeke Cetine, bio samostan, koji je po svoj prilici pripadao benediktincima. Tim prije, što su ondje nađeni fragmenti, koji dokazuju, da se do te crkve dizala neka druga, poveća zgrada.⁴⁸

Isto tako je Bulić držao da je do stare crkve Sv. Kuzme i Damjana, koja danas služi kao kapela na groblju u Kaštel-Gomilici postojao samostan, i da ga je knez Trpimir spomenuo 852. godine riječima *coenobium sanctorum martyrum Domni et Anastasii, Cosmae et Damiani*.⁴⁹ Na opatičin kaštel (*Castrum abbatissae*), što su ga u Gomilici u XVI stoljeću podigle benediktinke Sv. Marije u Splitu, Bulić se osvrće na drugom mjestu.⁵⁰

Na ždrilcu, otočiću ispred grada Hvara, nađena je matica eliptičkoga pečata od mjedi i bakra, a na njoj slika opata i oko slike legenda. Prikazom i čitanjem toga pečata Bulić je pomogao utvrditi da je hvarski benediktinski samostan Sv. Marije bio samostalna opatija.⁵¹ Drugom prigodom je pisao o crkvi Sv. Marije hvarske, ali ju je smjestio u Starigrad.⁵²

Prilikom izvještaja o arheološkim nalazima u uvali Lovrečini na otoku Braču, Bulić je tvrdio da je srednjovjekovna zgrada, u kojoj je valjda bio benediktinski samostan, podignuta na ruševinama starokršćanske crkve iz V ili VI stoljeća.⁵³ Po nazivu uvale Lovrečine, a još više po imenu njezine zapadne strane, koja se zove Stobreč, zaključuje da su stara crkva, pa po tom i samostan, bili posvećeni sv. Lovri mučeniku.⁵⁴

Poslije Kukuljevića⁵⁵ i Bulić stavlja na teritorij dubrovačke republike jednu benediktinsku opatiju sv. Srđa ili Sergija.⁵⁶ To čini zbog toga, što dva

40. KUKULJEVIĆ SAKCINSKI IVAN, *Priorat vranski sa vitezi templari i hospitalci svetog Ivana u Hrvatskoj* (Rad Jugosl. akad. LXXXI, 6 — Zagreb 1886)

41. ŠIŠIĆ, *Povlj. Hrv.*, 614

42. KLARIĆ D. M. u *Zivotu s Crkvom V*, 108 — Hvar 1939

43. RAČKI, *Documenta*, 532

44. *Benediktinski red u Dalmaciji od IX vij. (god. 852) do 1807*. Rukopis je bio kod dra Lovre Katića u Solinu)

45. RAČKI, *Documenta*, 120 121

46. SMICIKLAS, n. dj. II, 16—17

47. Bull. XXX (1907), 145

48. *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* XLVI (1923) 12

49. Bull. XXIX (1906), 25

50. Bull. XVIII (1895), 211

51. Bull. XXIX (1906), 307

52. Bull. XXIX (1906), 233—237

53. Bull. XXXII (1909), 37—39

54. Bull. XX (1897), 54

55. Kukuljević u n. dj. LXXXI, 6

56. U pismu opatu Danzeru od 6. XI 1920

sumnjiva dokumenta iz početka XII stoljeća, koja spominju opata Sv. Srđa i Bakha, govore o dubrovačkim stvarima.⁵⁷

Papa Klement VI, i sam benediktinac, imenovao je 1345. godine opatom Sv. Kuzme i Damjana na Pašmanu Mihovila Krnarutića, zadržanina, koji je prije toga bio opat benediktinskoga samostana sancti Georgii Serviensis.⁵⁸ Bulić je držao da je time spomenuta neka opatija sv. Jurja u zadarskoj biskupiji blizu pašmanskoga samostana Sv. Kuzme i Damjana.⁵⁹

U Boki Kotorskoj je postojao benediktinski samostan Sv. Nikole de Petraniza, za koji je danas teško kazati, gdje se nalazio. Bulić je bio mišljenja, da se taj Sv. Nikola dizao kod sela Radomir.⁶⁰

On se u svojem Bullettinu (kasnije Vjesniku), osim spomenutih samostana, osvrnuo po jedan ili više puta i na veliki broj drugih mjesta u Dalmaciji, za koja je sigurno ili o kojima se barem nagađa da su ih nekada nastavali benediktinci.⁶¹ Isto tako se dotakao mnogih benediktinskih zadužbina u raspravama, što ih je objavio u suradnji s drugim piscima, osobito s Lovrom Katićem.⁶² Rado je također ustupao prostor u svojem časopisu svakome, tko je htio zabilježiti bilo kakvu obavijest o našim benediktincima, i poticao svakoga, koga je držao prikladnim da bi se mogao njima pozabaviti.

Osim toga je Bulić sastavio popis svih benediktinskih samostana, koji su nekada postojali ili još postoje u Dalmaciji. Učinio je to na zamolbu Dom Bede Danzera, kada je ovaj monah iz opatije Sv. Otilije u sjevernoj Bavorskoj skupljao podatke za opći benediktinski atlas.⁶³

Veliki dio Bulićevih postavki, navedenih u ovom prilogu, općenito je prihvaćen, dok su o nekima naši historijski pisci zauzeli kritičan stav,⁶⁴ a ponekoju i ispravili.

Bulić je radio i na tome da bi se benediktinci k nama ponovo naselili. Za to su mu se bile pružile dvije prilike, jedna 1881/2. godine, a

57. Smičiklas, n. dj. II, 27

58. Theiner Augustinus, Vetera monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I, 214 — Romae 1863

59. U navedenom pismu opatu Danzeru

60. U navedenom pismu opatu Danzeru

61. To su od sjevera prema jugu: Sv. Petar na Rabu (Bull. XXIX (1906), 24; XXXIII (1910), 152—153); Vjesn. za arh. i hist. dalm. g. 1924—1925, 155) — Sv. Juraj Koprivski ili neki susjedni samostan (Bull. X (1887), 14, 29—30) — Sv. Dimitrije i Toma u Zadru (Bull. XIII (1890), 27, 28, 77, 78) — Sv. Petar u Bojišću (Bull. V (1882), 23), — Sv. Toma u Biogradu na moru (Bull. XII (1889), 188—189; XIII (1890), 27—28) — Sv. Spas u Šibeniku (Bull. IX (1886), 169, 170) — Sv. Kate u Šibeniku (Bull. IX (1886), 93; XLIII (1920), 183) — Sv. Lucija u Šibeniku (Bull. IX (1886), 93; XIII (1890), 84) — Sv. Stjepan kod Splita (Bull. XIV (1891), 141; XX (1897), 116) — Sv. Benedikt u Splitu (Bull. VII (1884), 152; IX (1885), 47; XLIII (1920), 234—239) — Sv. Marija u Splitu (Bull. XXXIII (1910), 182—183) Benediktinske crkve oko Splita (Bull. XXXVIII (1915), 17) — Bazilija na Solti (Bull. XXI (1896), 189) Bulićevom rukom pisana primjetba na njegovom primjerku u biblioteci Centr. bogosl. sjemeništa u Splitu; XLIII (1920), 115) — Sv. Adrija na Svecu (Bull. XXXIII (1910), 164—166) — Sv. Maksim (Vjesnik XLV, 200) — Od srijemskih samostana Sv. Stjepan u Banoštoru (Bull. XXXI (1908), 120)

62. BULIĆ—KATIĆ, n. dj., 9—10, 37—38, 74—76, 85, 95—103, 119—122, 125—131, 133—135

63. U taj popis su Bulićevi suradnici uvrstili nekoliko netačnih podataka. On nije objelodanjen, ali se njime obilato poslužio Krsto Stošić u sastavljanju svojega kataloga, što ga je štampao na početku radnje: **Benediktinke u Šibeniku** (Croatia sacra VII, 2—5 — Zagreb 1934).

64. Npr. o ženskom samostanu u Solinu, o ubicaciji kraljevskoga samostana Sv. Bartula, o samostanima Sv. Damnjana poviše Barbata na Rabu, Sv. Nikole u Splitu, Sv. Mojsija u Poljičkim Jesenicama, Sv. Marije u Staromgradu na Hvaru, Sv. Kuzme i Damnjana na groblju u Kaštel-Gomilici, Sv. Srđa i Bakha na dubrovačkom teritoriju i S. Georgii Serviensis u zadarskoj biskupiji. Sva ta pitanja bit će opširnije prikazana u II svesku moje knjige »Benediktinci u Hrvatskoj«.

druga početkom XX stoljeća, kada su francuski redovnici, prognani iz domovine, tražili prikladno sklonište u tuđini. Prvi put je bio zamislio da im se ustupi Čokovac kod Tkona na Pašmanu, kako bi se u obnovljenoj nekadašnjoj opatiji bavili poljoprivredom. Drugi put je predlagao Poljud kod Splita, gdje bi se u bivšoj benediktinskoj celi i u blizini antičke Salone posvetili povijesno-arheološkim naucima. Nije uspio ni jedan ni drugi put.⁶⁵

Poslije prvoga svjetskog rata bio je pozvao francuskoga benediktinca Dom Germaina Morina, da organizira i vodi rad na izdavanju ispravljene i popunjene Farlatijeve crkvene povijesti za naše krajeve. Ni taj poduhvat nije naišao na dovoljno razumijevanje.⁶⁶

I u mnogo drugih prigoda je Don Frane riječju i perom pridonio upoznavanju naših benediktinaca i benediktinki. Osobito kad je kao suradnik stranih leksika i enciklopedija pružao svijetu, između ostaloga, i historijske podatke o životu monaških zajednica ili pojedinih članova monaškoga reda u Hrvatskoj.⁶⁷ Na Bulića se bio obratio i Mihael Bocksruth, kad je tražio suradnike za *Benediktinsku enciklopediju*.⁶⁸

65. U pismu Dom Mihovilu Mlekužu O. S. B. od 30 III 1933; Arhiv Arheološkog muzeja u Splitu; OSTOJIC I, *Benediktinci u Hrvatskoj* I, 91 — Split 1963

66. VIKTOR NOVAK, *Nastojanja Don Frane Bulića oko izdavanja istorije jugoslavenske istočne i zapadne crkve* (Jugoslavenski istorijski časopis I, 279—311 — Beograd 1935)

67. *Lexicon für Theologie und Kirche* — Freiburg im Breisgau 1930—1938; *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastique* tom. VIII col. 748—749 — Paris 1935

68. BULIĆ, *Benediktinski rad u Dalmaciji*, rukopis; OSTOJIC, *Benediktinci u Hrvatskoj* I, 394